

УДК 615.21

СУДОВО-ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ОБІГУ ЕНЕРГЕТИЧНИХ НАПОЇВ У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

А. І. Деркач

Харківська медична академія післядипломної освіти, кафедра медичного та фармацевтичного права, загальної і клінічної фармації. Харків.

Ключові слова: судова фармація, молодь, наркотизація, енергетичні напої.

Збереження здоров'я молоді є вкрай актуальним завданням, що стоїть перед батьками, навчальними закладами та системою охорони здоров'я [6]. На жаль, в останні роки неодноразово підіймаються питання щодо встановлення дійового регламенту з обігу енергетичних напоїв (сленг «жидкие батарейки») у молодіжному середовищі у зв'язку з тим, що енергетичні напої мають побічну дію і приводять до розладів здоров'я, коли діти після зловживання енергетичні напої стають агресивними, в'ялими, депресивними, психічно неврівноваженими [1, 3, 4].

За висновками наркологів у дітей формується адиктивна залежність від енергетичні напої, що приводить до загострення скритих психоневрологічних розладів здоров'я або травматизму, внаслідок чого скоюються дорожньо-транспортні пригоди, отруєння, суїциди, вчиняються легкі, середньої тяжкості або тяжкі тілесні ушкодження, або скоюються злочинні дії (хуліганства, крадіжки, грабежі та ін.)[5].

В рамках судової фармації метою було вивчити проблему обігу енергетичних напоїв у молоді.

Об'єкт дослідження – енергетичні напої, молодь. Методи дослідження – нормативно-правовий аналіз та судово-фармацевтичний моніторинг [2].

Для протидії наркотизації дитячого населення енергетичні напої в Україні, необхідно, на прикладі досвіду країн світу, запропонувати розробку і внесення на розгляд до Верховної ради України законопроекту «Про обмеження щодо обігу (виробництва, зберігання, перевозки, збуту, роздрібної торгівлі, вживання)

безалкогольних енергетичних напоїв», який дасть змогу профілакувати наркотизацію молоді енергетичними напоями: - заборону продажу неповнолітнім у віці до 18 років (як це вирішено із тютюновими виробами), жінкам у стані вагітності і лактації, особам похилого віку (60 років і більше), хворим на гіпертонію, серцево-судинні, психоневрологічні та ін. розлади здоров'я; - заборону продажу енергетичних напоїв на території місць масового перебування громадян (дитячих, освітніх, медичних, культурних закладів, фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд, на всіх видах суспільного транспорту); - введення адміністративної відповідальності за збут енергетичні напої особам до 18 років та через кіоски; - підвищити рівень роз'яснювальної, попереджувальної і профілактичної роботи серед школярів, неповнолітніх і молоді про побічну дію енергетичні напої.

Судово-фармацевтичними дослідженнями встановлено, що на упаковках енергетичні напої об'ємом 0,33 л вказується доза речовин, що рекомендується або у відсотках від добової дози. Якщо особа вживає енергетичні напої об'ємом 0,5 л, то організм дитини вже отримує більше речовин, а це прискорює обмін речовин, стимулює роботу окремих органів (систему кровообігу, серця, нирок, печінки, зору тощо) і може супроводжуватися побічною дією: вітамін В12 - розлад шлунково-кишкового тракту; вітамін С - алергія; газованість і цукор - гастрит, виразка шлунку; кофеїн - звуження судів, підвищення рівня адреналіну у крові, звикання, діарею, тахікардію, нервозність; таурин (амінокислота) - болі у шлунку, загострення виразки; порушення серцевого ритму, аритмія; D-рибоза (вуглеводень, необхідний для синтезу АТФ) - перезбудження, болі у м'язах; L-карнітин – перезбудження, порушення сну, головний біль.

В рамках судово-фармацевтичних досліджень з'ясовано, що молодь використовує енергетичні напої у суміші з алкогольвміщуючими напоями (віскі, горілка, бренді), виготовлюючи «гремучу суміш», наслідками вживання якої є збільшення у декілька разів скоєних ДТП, згвалтувань, хуліганських дій, суїцидів тощо [7].

Батьки, вчителі, лікарі, адвокати, провізори, співробітники правоохоронних органів, спираючись на результати судово-фармацевтичних і наркологічних досліджень повинні профілакувати наркотизацію у молодіжному середовищі через зловживання енергетичні напої та сприяти попередженню причин і умов, що спричиняють скоєння правопорушень і злочинів під впливом енергетичні напої.

СУДЕБНО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЕ ИЗУЧЕНИЕ ПРОБЛЕМЫ ОБОРОТА ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ НАПИТКОВ В МОЛОДЕЖНОЙ СРЕДЕ

А. И. Деркач

Очерчено проблему злоупотребления в молодежной среде энергетических напитков. Приведено меры профилактики наркотизации молодежи через энергетические напитки.

Ключевые слова: судебная фармация молодежь, наркотизация, энергетические напитки.

FORENSIC AND PHARMACEUTICAL STUDY OF PROBLEMS TURNOVER OF ENERGY DRINK AMONG YOUNG PEOPLE

A. I. Derkach

Outlined the problem of abuse in youth energy drinks. Powered prevention of youth drug addiction in energy drinks.

Key words: forensic pharmacy, youth, anesthesia, energy drinks.

Список літератури

1. Авторське право 41320, Україна. Брошура «Судова та доказова фармація: режим контролю лікарських засобів для фармакокорекції адиктивної залежності неповнолітніх» / В. В. Шаповалов (мол.), О. О. Курижева, В. В. Шаповалов та ін. (Україна). – № 41574 ; заявл. 12.10.11 ; опубл. 12.12.11.

2. Авторське право 99317, Україна. «Медичне та фармацевтичне право (4-те видання)» / Шаповалов В. В. Шаповалова В.О., Шаповалов В. В., Грицик А.

Р., Деркач А. І., Січкаренко О. В., Феденько С. М., Сас І. А. (Україна). – №100944; заявл. 21.09.2020 ; опубл. 31.08.2020.

3. Вивчення сучасного стану проблеми адиктивної захворюваності серед неповнолітніх на засадах судової фармації / Шаповалов В. В., Шаповалова В. О., Курижева О. О., Мовсіян А. Г. // Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л. Шупика. – 2011. – Вип. 20, кн. 3. – С. 424–428.

4. Шаповалов В. В. (мол.). Судово-фармацевтичне усунення причинно-наслідкового зв'язку між наркозлочинністю та адиктивними розладами здоров'я серед неповнолітніх / В. В. Шаповалов (мол.), О. О. Курижева, А. Г. Мовсіян // Судово-медична експертиза. – 2011. – № 4. – С. 35–38.

5. Статистичний аналіз соціальних та медичних факторів ризику при формуванні адиктивних розладів у Львівській області / Шаповалов В.В. (мол.), Зброжек С.І., Шаповалова В.О., Супрун Е.В., Осинцева А.О., Шаповалов В.В. (Україна). – Харків, 2019. – 20 с.

6. Судова фармація: захист конституційних прав і свобод, життя і здоров'я жінок і дітей / В. О. Шаповалова, В. О. Петренко, А. Г. Мовсіян, В. В. Шаповалов // Український вісник психоневрології. – 2011. – Т. 19, вип. 3. – С. 133–136.

7. Шаповалова В. О. Судова фармація: профілактика адиктивної залежності при формуванні здорового способу життя у молоді / В. О. Шаповалова, В. В. Шаповалов, А. Г. Мовсіян // Український вісник психоневрології. – 2011. – Т. 19, вип. 2 (додаток). – С. 133–135.